

Drets culturals: del reconeixement formal a la seva traducció política

Published by [Interacció](#) [1] on 24/11/2015 - 12:41 | Last modification: 27/04/2026 - 16:56

Aquest text proposa una lectura analítica dels drets culturals, situant-los no només com una categoria jurídica dins dels drets humans, sinó com un marc encara feble en la pràctica de les polítiques culturals. Els drets culturals són indissociables dels drets humans i inclouen, entre d'altres, el dret a participar en la vida cultural, accedir al patrimoni, expressar-se o intervenir en la definició de les polítiques públiques. Tanmateix, el seu desplegament efectiu continua sent limitat, especialment en contextos com el català, on la seva presència és més declarativa que operativa.

El text situa tres dimensions clau per entendre aquests drets: la ciutadania, el desenvolupament i la sostenibilitat. La cultura no apareix només com un àmbit sectorial, sinó com una dimensió central de la vida col·lectiva. Això implica entendre els drets culturals com a drets tant individuals com col·lectius, vinculats a la capacitat de les persones de participar, crear i formar part de comunitats culturals.

Malgrat aquest marc conceptual ampli, el desenvolupament dels drets culturals a Catalunya ha estat parcial. El text identifica alguns avenços normatius, com el reconeixement a l'Estatut d'Autonomia del dret d'accés a la cultura i de la responsabilitat dels poders públics de facilitar la participació cultural. També assenyala iniciatives com la Carta de drets i deures de Barcelona o l'ús de l'Agenda 21 de la cultura en l'àmbit local.

Ara bé, el diagnòstic és clar: aquestes iniciatives no han consolidat els drets culturals com a marc estructural de política pública. En molts casos, la seva traducció s'ha limitat a polítiques d'accés o a la planificació d'equipaments culturals. Això ha reduït els drets culturals a una dimensió parcial, centrada en la disponibilitat de serveis, sense abordar de manera suficient qüestions com la participació efectiva, la governança o la capacitat de decisió de la ciutadania.

El text introdueix aquí una crítica de fons: les polítiques culturals continuen operant majoritàriament des d'una concepció de la cultura com a objecte, productes, serveis, infraestructures i no com a procés social i polític. Aquesta mirada limita la capacitat dels drets culturals per transformar realment les polítiques, ja que desplaça el focus cap a l'oferta i no cap a les condicions d'exercici dels drets.

Davant d'aquesta situació, la proposta és clara: cal polititzar els drets culturals. No en un sentit partidista, sinó com a reconeixement del seu caràcter estructural en la construcció de ciutadania, equitat i justícia. Això implica anar més enllà del dret d'accés i incorporar altres dimensions: el dret a formar part de comunitats culturals, a

crear, a decidir sobre les normes que regulen els béns culturals i a participar en l'elaboració de polítiques.

Aquest desplaçament comporta també un canvi en les polítiques que es deriven dels drets culturals. No es tracta només de garantir recursos o serveis, sinó de definir estàndards, obrir comunitats, redistribuir capacitat de decisió i establir mecanismes d'avaluació que permetin verificar si aquests drets s'exerceixen efectivament. La pregunta ja no és només què s'ofereix, sinó qui pot participar, en quines condicions i amb quina capacitat d'incidència.

El text no tanca el debat, però en fixa un llindar: els drets culturals només esdevenen rellevants si deixen de ser un relat legitimador i passen a operar com a criteri efectiu de decisió en les polítiques culturals.

Referència

Barbieri, N., i Castells Ros, R. (Ed.) (2015). [Drets culturals: què són, com s'han desenvolupat a Catalunya i quin tipus de polítiques demanen?](#) [2] In *Estat de la cultura i de les arts 2015. Repensant les polítiques culturals. Reptes i reflexions* (pàg. 17-25).

Categories: Article

Categories: Articles i anàlisi

Tags: drets culturals

Tags: participació cultural

Tags: accés a la cultura

Tags: governança cultural

Tags: desigualtats culturals

- [3]

Source URL: <https://interaccio.diba.cat/en/blogs/2015/drets-culturals>

Links:

[1] <https://interaccio.diba.cat/en/members/interaccio>

[2] https://interaccio.diba.cat/sites/interaccio.diba.cat/files/cidoc_drets_culturals.pdf

[3] <https://interaccio.diba.cat/node/6251>